

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1955-1956.

SÉANCE DU 28 FÉVRIER 1956.

Rapport de la Commission de la Justice chargée d'examiner le projet de loi modifiant les articles 142 et 143 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, en ce qui concerne les jugements et arrêts portant condamnation au paiement d'une pension alimentaire.

Présents : MM. ROLIN, président; ANCOT, BRIOT, CAMBY, CHOT, CUSTERS, DERBAIX, KLUYSKENS, LIGOT, NIHOUL, PHOLIEN, Mme VANDERVELDE, MM. VAN HEMELRIJCK, VAN REMOORTELT et Mme CISELET, rapporteur.

MESDAMES, MESSIEURS,

La proposition initiale, due à l'initiative de M. Charpentier, de Mmes De Riemaecker et De Moor-Van Sina et consorts, avait pour but d'exempter purement et simplement de la formalité de l'enregistrement et des droits y afférents, tout jugement portant condamnation au paiement d'une pension alimentaire.

Comment proposait-on de le faire ?

En supprimant l'alinéa 2 de l'article 143 ainsi conçu :

« Si la condamnation a pour objet une pension alimentaire, il est fait application de l'article 101, en ayant égard à l'âge du bénéficiaire de la pension, sous cette réserve que le multiplicateur ne peut dépasser 6. »

et en le remplaçant par la disposition suivante :

« Si la condamnation a pour objet une pension alimentaire, le jugement est exempté de la formalité de l'enregistrement. »

Les auteurs de la proposition faisaient valoir que la disposition visée constitue un empêchement

R. A 5015.

Voir :

Document du Sénat :

251 (Session de 1954-1955) : Projet transmis par la Chambre des Représentants.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1955-1956.

VERGADERING VAN 28 FEBRUARI 1956.

Verslag van de Commissie van Justitie, belast met het onderzoek van het wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 142 en 143 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, wat betreft de vonnissen en arresten houdende veroordeling tot het betalen van een uitkering tot onderhoud.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Het aanvankelijk voorstel, dat uitging van de h. Charpentier en van Mevrouwen De Riemaecker en De Moor-Van Sina c.s., had ten doel, elk vonnis houdende veroordeling tot uitkering van alimentatiegeld zonder meer vrij te stellen van de registratieformaliteit en van de desbetreffende rechten.

Hoe stelde men voor zulks te doen ?

Door opheffing van artikel 143, lid 2, dat luidt als volgt :

« Indien de veroordeling een uitkering tot onderhoud als voorwerp heeft, wordt artikel 101 toegepast, met inachtneming van de leeftijd van deze wien de uitkering wordt toegekend, met dit voorbehoud dat de vermenigvuldiger 6 niet mag te boven gaan. »

en het te vervangen als volgt :

« Indien de veroordeling een uitkering tot onderhoud als voorwerp heeft, wordt het vonnis vrijgesteld van de registratieformaliteit. »

De indieners voerden aan dat die bepaling een ernstige belemmering was voor de vervolging van

R. A 5015.

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

251 (Zitting 1954-1955) : Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

grave à la poursuite des débiteurs de pension alimentaire. En effet, le multiplicateur 6 est atteint dans presque tous les cas puisqu'il est d'application du moment que le bénéficiaire de la pension alimentaire n'a pas plus de 75 ans (article 101 du Code des Droits d'Enregistrement).

Il en résulte que ce créancier d'aliment, avant toute perception de la pension, doit déboursier outre les frais de l'action judiciaire, un droit d'enregistrement assez élevé (3.000 francs pour une pension mensuelle de 2.000 francs et 6.000 francs environ pour une pension mensuelle de 4.000 francs).

Les auteurs de la proposition firent valoir également que les jugements de pension alimentaire prononcés en Justice de Paix sont exemptés de l'enregistrement par l'article 162, 13°, de l'arrêté royal n° 64 du 30 novembre 1939.

La Commission de la Justice de la Chambre marqua son accord sur l'objectif de la proposition.

Mais, sur la suggestion d'un de ses membres, appuyée par le Gouvernement, elle décida de modifier comme suit la proposition Charpentier.

Elle maintint en principe la formalité de l'enregistrement, mais substitua un droit fixe au droit d'enregistrement proportionnel et multiplié.

La suppression du droit proportionnel résulte non plus du remplacement de l'alinéa 2 de l'article 143 par un texte nouveau, comme le proposait M. Charpentier, mais :

- a) de l'abrogation pure et simple de cet alinéa;
- b) de l'ajoute d'un 3° aux exceptions de l'article 142.

Quant au paiement du droit fixe, il résulte de l'application de l'article 145. Il sera de 140 francs ou de 240 francs, suivant qu'il s'agit d'un jugement du Tribunal de 1re instance ou d'un arrêt de la Cour d'appel.

Le texte ainsi amendé a été adopté à l'unanimité par la Commission de la Justice de la Chambre, le 23 février 1955. Il a été voté par la Chambre le 2 juin 1955, sans aucune discussion. Le vote n'a pas été acquis à l'unanimité, mais par 171 voix contre 18 et 3 abstentions.

Votre Commission a approuvé sans réserve le but poursuivi par la proposition de loi. Elle s'est cependant ralliée aux amendements que la Chambre y a apportés.

Elle estime, en effet, que la formalité de l'enregistrement est une garantie pour les justiciables et qu'il n'y a pas lieu de déroger à la règle générale, suivant laquelle les actes judiciaires qui ne sont pas soumis au droit proportionnel, sont passibles du droit fixe.

En raison de sa modicité, ce droit fixe ne constituera pas une charge sensible pour les bénéficiaires d'aliments.

degenen die het alimentatiegeld verschuldigd waren. Immers, de vermenigvuldiger 6 wordt nagenoeg in alle gevallen bereikt, aangezien hij wordt toegepast wanneer de gerechtigde niet meer dan 75 jaar oud is (art. 101 van het Wetboek der Registratierechten).

Hieruit volgt dat degene die recht heeft op alimentatiegeld, vooraleer iets te ontvangen, in de zak moet tasten om, behalve de kosten van de rechtsvordering, ook nog een vrij hoog registratierecht te betalen (3.000 frank voor een maandelijkse uitkering van 2.000 frank en ongeveer 6.000 frank voor een maandelijkse uitkering van 4.000 frank).

De indieners voerden eveneens aan dat de veroordelingen door het Vredegerecht tot betaling van alimentatiegeld vrijgesteld zijn van het registratierecht ingevolge artikel 162, 13°, van het koninklijk besluit n° 64 van 30 November 1939.

De Kamercommissie van Justitie betuigde haar instemming met het doel van het voorstel.

Doch op aanraden van een harer leden en gesteund door de Regering, besloot zij het voorstel Charpentier te wijzigen.

Zij handhaafde in beginsel de registratieformaliteit, doch stelde een vast registratierecht in de plaats van het percentsgewijze en vermenigvuldigde registratierecht.

De afschaffing van het percentsgewijze recht is nu niet meer het gevolg van de vervanging van artikel 143, lid 2, door een nieuwe tekst, zoals de h. Charpentier voorstelde, maar wel van het feit dat :

- a) dit lid zonder meer wordt opgeheven;
- b) aan de uitzonderingen in artikel 142, een 3° wordt toegevoegd.

Wat nu de betaling van een vast registratierecht betreft, deze volgt uit de toepassing van artikel 145. Dit recht zal 140 of 240 frank bedragen, al naar het een vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg of een arrest van het Hof van Beroep geldt.

De aldus geamendeerde tekst werd op 23 Februari 1955 eenparig aangenomen door de Kamercommissie van Justitie. Hij werd op 2 Juni 1955 zonder bespreking door de Kamer goedgekeurd. Deze goedkeuring werd niet met algemene stemmen verkregen, maar met 171 tegen 18 stemmen bij 3 onthoudingen.

Uw Commissie heeft het doel van het wetsvoorstel zonder voorbehoud goedgekeurd. Evenwel heeft zij de amendementen van de Kamer aangenomen.

Zij is immers van oordeel dat de registratieformaliteit een waarborg is voor de rechtzoekenden en dat er geen aanleiding bestaat om af te wijken van de algemene regel, krachtens welke op de gerechtelijke akten die niet aan het percentsgewijze recht onderworpen zijn, een vast recht toegepast wordt.

Dit vast recht is zo gering dat het wel geen zware last zal betekenen voor wie een alimentatiegeld toegewezen krijgt.

La Commission a néanmoins regretté la disparité qui existe déjà et qui va être maintenue sous une autre forme entre, d'une part, la règle applicable aux jugements rendus par le Juge de Paix (exemption de la formalité de l'enregistrement) et, d'autre part, celle applicable aux jugements des tribunaux de 1re instance et aux arrêts de la Cour d'appel (droit d'enregistrement proportionnel actuellement, fixe selon le projet).

Dans un but d'unification et de simplification, elle a émis le vœu de voir supprimer l'exception de l'article 162, 13°, de l'arrêté royal du 30 novembre 1939, de manière à soumettre toutes les décisions judiciaires en matière de pension alimentaire à la formalité de l'enregistrement et au droit fixe prévu par l'article 145.

Le projet de loi ainsi que le présent rapport ont été approuvés à l'unanimité.

Le Rapporteur,
G. CISELET.

Le Président,
H. ROLIN.

De Commissie betreunde evenwel het reeds bestaande verschil, dat in een andere vorm in stand zal worden gehouden, tussen de vonnissen van de Vrederechter (vrijstelling van de registratieformaliteit), enerzijds, ende vonnissen van de Rechtbanken van Eerste Aanleg en de arresten van het Hof van Beroep (percentsgewijze recht thans, vast recht volgens het ontwerp), anderzijds.

Terwille van de eenheid en eenvoudigheid, heeft zij de wens uitgesproken dat de uitzondering van artikel 162, 13°, van het koninklijk besluit van 30 November 1939 opgeheven zou worden, zodat alle gerechtelijke beslissingen inzake alimentatiegeld onderworpen zouden zijn aan deregistratieformaliteit en aan het bij artikel 145 bepaalde vaste recht.

Het wetsontwerp is, evenals dit verslag, eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
G. CISELET.

De Voorzitter,
H. ROLIN.